

ning, har det irske Sprog dog ikke kunnet holde Stand overfor det engelske. 1921 var det mindre end en halv Procent af Irlands Befolkning, som kun talte Irsk. 87 pCt. havde Engelsk som Modermaal, Resten talte begge Sprog. I Parentes bemærket: Ved Fristatens Oprettelse i 1921 blev Irsk ophøjet til at være Nationens Sprog, ved Siden af Engelsk det officielle Sprog, og det blev gjort obligatorisk i Skolerne.

Af alvorlig Karakter er den religiøse Modsætning. Tre Fjerdedele af Irlands Befolkning er Katolikere; Resten er Protestanter, og af dem har de fleste hjemme i Nordirland. Modsætning mellem Englændere og Irer blev umaadelig skærpet under Reformationskrigen i 1500- og 1600-Aarene. For Engbøve Katolocien Hovedfjenden, d. v. s. mindre Paven i Rom end det katolske Spanien og Frankrig. Englands Fjender har Irer altid betragtet som deres bedste Venner. Dette Forhold har den katolske Kirke forstaaet at benytte, hvorved den i høj Grad har bidraget til at hindre en Sammensmeltning af Irer med den engelske Nation. Irland blev en Bufferstat mellem Katolicisme og Protestantisme.

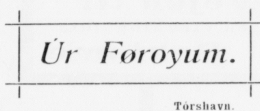
Endnu mere skæbnsvangert er det dog, at disse Modsætninger er kommen til at følges med de sociale Modsætninger. Herved er den nationale Kamp, paa lignende Vis som det er sket i Orienten, hvor Kapitalismen har holdt sit Indtog under den europæiske Herredømme.

At den sociale Kamp i Irland er kommet til at gaa sammen med den nationale, finder sin Forklaring i Historien. Engländernes virksomste Middel i Kampen for at boje Irerne ind under den engelske Regering var at berøve Jorden og lamme Irlands økonomiske Liv. Man forbød i sin Tid Udførsel af Kvæg fra Irland til England. Irlands Uld — den fineste i Europa — vilde Englænderne nok have, og man forbød Irerne at sælge dem til

noget andet Land. Først under den nordamerikanske Frihedskrig har Irerne nogenlunde deres Handelsfrihed igen. Jorden fik de derimod ikke tilbage. Den var blevet gjort til engelsk Ejendom og skænket som Gaver til engelske Adelsmænd, som Forpagtede den ud til irske Bønder. Hjemme i England levede de højt paa Forpagtningafgifterne.

Nogle Forpagtere lejede Jorden ud paany i mindre Parceller til Sonner og Svingerøner. En stor Del Forpagtere kunde opsiges med kort Varsel, og Jordcyren inddrev ved Hjælp af deres Agenter Afgifterne med haard Haand. I daarlige Aar, som f. Eks. 1847, blev der kastet Hundredetusinder af Forpagtere paa Gaden, hvorved der dannedes et Landproletariat af en Art og et Omfang, som næppe noget andet Land har kendt Mage til. For disse Folk var der kun to Udveje: at dø af Sult eller udvandre.

Der var kun været een længere Periode, hvor Irernes økonomiske Stilling under England har været nogenlunde god, nemlig fra ca. 1750 til 1846.

Úr Grønlandi

er frætt, at fleiri skip nú eru á heimleið. Tíverri hevur fiskiskapurin ikki í ár roynst so væl sum í teim farnu árunum. Aftrat kemur, at fiskurin, tann ið sunnarlaga er fiskaður, er heldur smáur.

Full sólmyrking.

Sum hin føroyski álmanakkin sigur frá, verður full sólmyrking 31. august.

Álmanakkin greiður frá, at hon sæst í eystara parti av Asíu, í norðara Ishavinum, á Grønlandi, á vesturstrond Bretlands, í Føroyum, í Norðurameriku, og norðara parti av Suðurameriku. Hon sæst sum lutvis myrking í Havni, byrjar kl. 19.8' og røkkur við sólsetur um 19.100 av sólar-málinum.

Mánamyrking.

Lutvis mánamyrking verður tann 11. septembir sjónlig í Havni. Hon stendur við frá kl. 19.18' til kl. 22.43'; hon er størst kl. 21.1' og røkkur tá um 98/100 av tvormáli mánan.

Seinasti hundadagur

er i dag, í morgin er Bartólsmessadagur, ið er fyrsti heystdagur.

„Ydun“ nr. 1.

Hin kenda Havnar kafein »Ydun« lýsur nú í blóðnum, at kafein frá 1. septembir í ár lesur kl. 7 á gerandiskvoldi. Sunnudagar og haldidagar er stongt allan dagin. Henda samtyktin stavar frá teim, ið varða av »Ydun«, og ikki frá lög-regluni.

»Ydun« er her nr. 1. Aðrir, bæði í Havni og á bygd, hoydu verið sær sjálvum hollastir, um teir gjordu tað sama.

Lundatíðin lokin.

Sum flegamenn siga frá, so fæst eingin lundir meir í ár. Men nú stendur tó náttatíðin í durunum.

Rejsende.

Med »Tjaldur« afrejste herfra i Torsdags:

Fru Zwansiger, Fru Nikka Heinesen, Fru Karoline Holland og 1 Barn, Fru Else Joensen, Fru G. Krogh, Fru Pastor Hermansen, Frkfr. E. Johansen, J. Johansen, E. Johansen, Sigrd Christiansen, Johanne Kastrup, Jacobine Poulsen (Saxen), Kristine Joensen, Elly Johansen, H. Galster, Mariane Dahl, Henriette Hognesen, Astrid Joensen (Gjov), Sanna Dahl (Vaag), Vignatia Berg, Danielsens, Hansine Mikkelsen, Atlanta Viberg (Tveraa), Jona Poulsen (Skaale), Lutha Hansen, Christensen, Christensen, Christine Jensen, Johanne Samsonsen, Mathilde Salmony, Marie Dahl, Marie Hansen, Sagfører Ole Jensen, Elix Petersen, Axel Jensen, Alf, Christensen, Hansen, Thordal, Breddkjær, Salomon Joensen (Eldevig), D. J. Joensen, Daniel Nolsoe, Niels Mortensen, Th. Wilhelm, Einar Dahl, Ole Jacobsen (Vaag), Knud Albinus, Olaf Rasmussen (Sandevaa), Arnold Nielsen (Vaag), Jacob Olsen (Tveraa), Esmar Weihe (Selletræ), Thorvald Petersen, D. J. Lisberg, Hans Joensen, Hans Hansen, J. C. Danielsen.

Lassalle.

Einar H. Tønnesens ypperlige Bog.

I Serien »Arbejderbevægelsens Stormænd« er paa »Fremad«s Forlag udkommet Lassalle. Den er forfattet af Einar H. Tønnesen, og den slutter sig paa udmærket Maade til de tidligere Biografier, der er udsendt i den populære Serie.

Tønnesens Arbejde vidner om et indgaaende Kendskab til den store tyske Arbejderfører og den Bevægelse, han paa saa kort Tid rejste.

Lassalles romantiske Livsskæbne har fristet mange Forfattere. Bl. a. har Georg Brandes jo skrevet en betydelig Bog om Lassalle. Men vi har hidtil savnet et kortfattet Oversigt over den berømte Socialists Liv og Gerning. Tønnesens Bog opfylder Savnet. Paa de 32 Sider er det lykkedes Forfatteren at give et livfuldt Billede baade af Privatmanden, Forfatteren og Agitatoren, og Tønnesen har formaaet at give hver Del sit.

En saa rig og mangesidet Personlighed som Lassalle frister ellers en Biograf til at blive hængende ved en enkelt Side og vel ikke mindst ved den romantiske.

Tønnesen giver en samlet Vurdering, samtidig med at han omtaler de væsentligste Fakta fra alle Stadier af det bevægede Liv, Lassalle førte.

Det er en velskrevet og kyndigt skrevet lille Bog. Alle Venner og Beundrere af Lassalle bør købe den, og alle, for hvem Lassalle kun er et Navn, faar gennem Tønnesens Bog en kyndig Vejledning til videre Studium af den Mand, der skabte det tyske Socialdemokrati. Tønnesens lille Bog vil give dem Lyst til et dybere Studium af Lassalle.

23.-27. August.

Tirsdag 23. August.

10,00: Vejrmeldinger.
10,10: Fiskerintoteringer.
11,00: Host-Vejrmelding.

11,05—13,00: Transmission fra Restaurant »Wivex«.
14,30—16,30: Koncert.
16,40: Børskurser og Varenoter, samt Fiskeri-Markedsberetninger.
16,50—17,20: Foredrag.
17,20—17,50: Tysk Begynder-Undervisning.
17,50: Vejrmeldinger.
18,00: Pressemeldelser.
18,30—19,00: Foredrag.
19,00—21,00: En Folketjende. (Skuespil i 5 Akter).
Ca. 21,00: Pressemeldelser.
21,15—21,35: Populære Violinkompositioner.
21,35—23,30: Moderne Dansemusik. Transmission fra Restaurant »Ritz« Danseorkester.

Onsdag 24. August.

10,00: Vejrmeldinger.
10,10: Fiskerintoteringer.
11,00: Host-Vejrmelding.
11,05—13,00: Transmission fra Hotel »D'Angleterre«.
14,00—16,00: Koncert.
Ca. 14,45: Kvindernes halve Time.
16,00—16,30: Grammofonmusik.
16,40: Børskurser og Varenoter, samt Fiskeri-Markedsberetninger.
16,50—17,20: Foredrag.
17,20—17,50: Tysk Begynder-Undervisning.
17,50: Vejrmeldinger.
18,00: Pressemeldelser.
18,30—19,00: Landbrugsforedrag.
19,00—19,30: Let Strøgemusik.
19,30—20,05: Moderne Trafik i Ord og Toner.
20,05—20,35: Tidens Spørgsmaal.
20,35—20,55: Danske Vokalduetter.
Ca. 20,55: Pressemeldelser.
21,10—21,25: Moderne fransk Klavermusik.
21,25—21,50: Kammermusik.

Torsdag 25. August.

10,00: Vejrmeldinger.
10,10: Fiskerintoteringer.
11,00: Host-Vejrmelding.
11,05—13,00: Transmission fra »Bellevue Strandhotel«.
13,40—14,00: Sange af norske Komponister.
14,00—16,00: Transmission af Restaurant »Ritz«s Orkester.
16,00—16,40: Udsendelse for Drengene.
16,40: Børskurser og Varenoter, samt Fiskeri-Markedsberetninger.
16,50—17,20: Foredrag.
17,20—17,50: Engelsk Begynder-Undervisning.

Nogle Indtryk fra Sovjet-Rusland.

Af Otto Schou.

I mine mangeaarige Somandsperiode, der spænder over ca. 36 Aar, har jeg besøgt mange Lande — min Vej er gaaet fra Kamsjatskas Ismarker til Kap Horns Bredder, fra den opgaade Sols Land til det yderste Vest. Jeg har set og er kommet i Berøring med Folk af alle Samfundsklasser. Overklassens Folk har fra min tidligste Ungdom interesseret mig mindre end de ikke besiddende i Samfundet, min Kærlighed til de daarligst stillede i Livet er ikke aftaget med Aarene, som er gaaet — tværtimod. Jeg har været dybt forarget, naar jeg har været i Lande, hvor det arbejdsende Folk har haft de ublideste Kaar, og jeg har lagt Mærke til, at i slige Lande lever Overklassen i større Yppighed

og Velvære end i de smaa mere oplyste Lande, hvor Arbejderstanden igennem Sammenhold og Agitation har forstaaet at skaffe sig bedre Livsvilkaar, og som Følge deraf har de besiddende maaltet slaat lidt af paa deres medfødte Lüksustrang.

Til den første Kategori hørte Rusland, som jeg besøgte første Gang i 1904 og senere gennem Aarene har gjort mange Rejser til, saaledes St. Petersburg, Kronstadt, Narva, Riga, Libau o. fl. Byer. Jeg har set elegante Ekvipager, svingende op ad St. Petersburgs Gader, med livræklædt Kusk og Tjener — og i Ekvipagerne pelsklædte Herrer og Damer, der skinnede af Propperhed og Elegance, og jeg har engang haft Lejlighed til at se et fornemt russisk Bal, hvor bakkede Damer, funkende af Ringe og Juveler, svang sig i Dansen med kjoleklædte Herrer eller Officerer med ordensbælgte Bryster — til Gigers og Flojters Klang, og i Mellemrum

leskede man sin tørre Gane med skumrende Champagne paa Is.

Hin Aften traskede jeg mismodig ombord i mit Skib og satte mig tilrette i min lille Kabyt. Jeg vidste, jeg vilde faa et andet Billede at se næste Morgen.

Naar Dagen gryede, begyndte vore Dampspil at gaa — de sorte, stovede Kul for' op af Lasten og væltedes ned i Pramme, medens en Sky af Kulstov stod rundt om det hele. — Arbejderne, sorte som Afrikas Negre af Kul og Snavs, saa usselklædte, at det knapt skjulte Velanstændigheden, og saa fulde af Lus, der krøb i deres lange Polkahaar, at enhver kunde se Dyrene. — Alle disse Arbejdere var hvervede af stormægtige Stevedorer, der tjente sig rige i Løbet af faa Aar — med Skam at melde har disse Stevedorfirmær danske Navne. —

Det er et Billede, jeg har af det hvide Rusland under Enevælden.

Det er naturligt, at det Ønske opstod hos mig at se Rusland efter Omvæltningen, som er sket derovre. Beretningerne fra Rusland gennem vore borgerlige Blade har jeg ikke haft megen Tillid til. Soens Folk, danske Skibsofficerer, og andre, der kom til Rusland, bedømte Tilstandene forskelligt, men alle, jeg talte med, som kom til russiske Havnebyer, var enige om, at det russiske Folk var et Folk, der arbejdede under Højtryk.

Tilfældet vilde, at mit Skib blev sluttet til Leningrad. Man har fortalt herhjemme, at i Rusland brugte man Matroser til Marinekaptajner, Chauffører til Løder osv. Dette blev ved min Ankomst til Lomonski Fyrskib, hvor vi satte Lodsfag, straks gjort til Snak. Løden var en ældre Mand, smukt klædt i Uniform, og han talte godt Engelsk; han lodtede Skibet ind med den rutinerede Somands og Navigatørs Kompetence, og Løden for udgaaende overraskede os ved

at tale flydende Dansk, trods det, at han var indfødt St. Petersborger; han havde sejlet med danske Skibe i sin Ungdom og havde haft et Ophold paa Svendborg Somandshøjskole — og var russisk Navigator.

Lad mig da i samme Forbindelse bemærke, at jeg læste i et Aalborgblad, den Gang den russiske Isbryder »Krassin« gik op og hentede Medlemmerne af Nobile Ekspeditionen, at Kaptajnen var en forhenværende estnisk Matros. Selvfølgelig var Kaptajn Jago forhenværende Matros — det har enhver Navigator været — men var forvisset om, at han har samtidig været en dygtig Navigator.

I Leningrads Trælasthavn laa omkring den 1. Juli ca. 65 Dampskibe og lastede, heraf 18 danske. Der arbejdedes Dag og Nat i tre Skift — det kniber med at skaffe Folk, pointerede Formanden. Dampspillene betjentes af Kvinder. Paa de sparskansk udstyrede Kontorer, hvor